

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 076 "Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2020**

УДК 336.221(07.034)

О-61

Укладачі: О. Є. Найденко
Д. М. Островський

Затверджено на засіданні кафедри митної справи та оподаткування.
Протокол № 6 від 24.12.2019 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Оподаткування суб'єктів підприємництва [Електронний ре-
О-61 сурс] : методичні рекомендації до практичних завдань та само-
стійної роботи студентів спеціальності 076 "Підприємництво, тор-
гівля та біржова діяльність" першого (бакалаврського) рівня / уклад.
О. Є. Найденко, Д. М. Островський. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
2020. – 70 с.

Подано основні практичні питання і ситуаційні завдання, що необхідно розглянути та висвітлити в межах кожної теми навчальної дисципліни під час практичних занять та самостійної роботи, тестові завдання, питання до семінарських занять та самостійної підготовки. Наведено приклади вирішення практичних завдань та методичні рекомендації до їхнього самостійного виконання студентами.

Рекомендовано для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" першого (бакалаврського) рівня.

УДК 336.221(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2020

Вступ

Діяльність суб'єктів підприємництва в Україні залежить від податкової політики, яку здійснює держава, оскільки держава має вирішувати два важливі питання: по-перше, забезпечити поповнення бюджету країни, завдяки податковим платежам; по-друге, створити стимули для розвитку суб'єктів підприємництва, які будуть отримувати прибуток або дохід та сплачувати з нього податки та збори.

Основним недоліком податкової політики держави є її мінливість, що, з одного боку, призводить до витрат часу контролюючих органів на адаптацію до нових норм законодавства для здійснення контрольної діяльності, а з іншого, знижує ефективність діяльності суб'єктів підприємництва, які не в змозі побудувати чітку податкову стратегію своєї діяльності та спрогнозувати майбутній прибуток чи дохід.

Також на результати діяльності суб'єктів підприємництва негативним чином впливають постійні перевірки, які здійснюють різні органи виконавчої влади, зокрема й податкові органи. Проведення перевірок здебільшого має на меті покарати суб'єктів підприємництва, а не попередити про можливі податкові правопорушення, які можуть виникати з-за змін податкового законодавства та відсутності чітких роз'яснень із боку податкових органів (наприклад, зміни правил складання податкових та акцизних накладних, форм податкових декларацій, правил трансфертного ціноутворення для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД)).

У процесі ведення господарської діяльності суб'єкти підприємництва мають знати свої права та виконувати обов'язки. Одним із важливих обов'язків платників податків є ведення обліку податкових платежів та складання звітної документації. Для реалізації власних прав платники податків можуть оскаржувати неправомірні рішення та дії контролюючих органів.

Тому навчальна дисципліна "Оподаткування суб'єктів підприємництва" є доволі важливою для професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність".

Навчальну дисципліну "Оподаткування суб'єктів підприємництва" зараховано до вибірових дисциплін професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність". Навчальна дисципліна є частиною циклу економічних дисциплін, необхідних працівникам податкових і фінансових підрозділів підприємств.

Навчальна дисципліна орієнтує студентів на практичну діяльність, дозволяє набути навичок у державній і податковій реєстрації власного бізнесу, взаємодії з контролюючими органами у процесі податкового адміністрування та контролю, ведення податкового обліку й складання податкової декларації (розрахунку, звіту).

Мета навчальної дисципліни – надання студентам теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок у реєстрації власного бізнесу, взаємодії з контролюючими органами, ведення податкового обліку та складання податкової звітності.

Для досягнення мети поставлено такі *основні завдання*:

вивчення норм законодавства з питань державної й податкової реєстрації, ведення податкового обліку та складання звітності;

ознайомлення зі структурою податкової системи держави, функціями й елементами податків та зборів, правами й обов'язками платників податків;

вивчення видів і характеристик податкових перевірок, які можуть здійснювати державні органи для забезпечення податкового контролю;

характеристика елементів основних податків і зборів;

ознайомлення з порядком ведення податкового обліку, визначення податкових зобов'язань та складання податкової звітності суб'єктами підприємництва;

Об'єктом навчальної дисципліни "Оподаткування суб'єктів підприємництва" є процес оподаткування суб'єктів підприємництва.

Предметом цієї навчальної дисципліни є вивчення теоретичних аспектів і методичних рекомендацій до реєстрації власного бізнесу, взаємодії з контролюючими органами, ведення податкового обліку та складання податкової звітності.

Опанування навчальної дисципліни "Оподаткування суб'єктів підприємництва" передбачає активну участь студентів у практичних і семінарських заняттях.

Семінарське заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації, активність у дискусії, уміння формулювати свою позицію тощо. Набрані студентом бали враховують у процесі накопичення підсумкових балів із навчальної дисципліни.

Практичне заняття – це форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їхнього практичного застосування шляхом виконання студентом завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішення їх на занятті.

Навчальний час, відведений для практичних занять студентів денної форми навчання, визначено навчальним планом. У ході виконання практичних завдань студент має опанувати вміння та навички у веденні первинної документації з податкового обліку (податкова накладна, акцизна накладна), складання податкової декларації (розрахунку, звіту).

У процесі виконання практичних завдань студент вивчає основні законодавчі та нормативно-правові акти; ознайомлюється з рекомендованою літературою, опановує основні категорії навчальної дисципліни; виконує практичні завдання щодо розрахунку суми податків і складання податкової звітності, готує наукову статтю; вивчає закордонний досвід оподаткування суб'єктів підприємництва на основі аналізу статистичних даних статистичної організації Європейської комісії (Євростат); здійснює пошук (підбір) та огляд літературних джерел; здійснює підготовку до самостійних контрольних робіт та інших форм поточного контролю; систематизує вивчений матеріал із метою підготовки до складання заліку.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види практичної роботи студентів у процесі занять: підготовка до семінарських і практичних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей і повідомлень за проблемною тематикою; підготовка до поточного та підсумкового контролю за знаннями, що полягає в опрацюванні контрольних запитань, вирішенні завдань з урахуванням методичних рекомендацій; самостійне опрацювання теоретичного матеріалу за зазначеною тематикою; виконання практичних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Окрім того, деякі питання навчальної дисципліни студенти мають опанувати самостійно.

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначено навчальним планом і становить 50 % (60 год) від обсягу навчального часу на вивчення навчальної дисципліни (120 год). У ході самостійної роботи студент має стати активним учасником навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, брати індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС містить:

опрацювання лекційного матеріалу;

опрацювання рекомендованої літератури, термінів та понять за темами навчальної дисципліни;

підготовку до практичних і семінарських занять;

підготовку до виступу на семінарських заняттях;

поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел на задану проблематику навчальної дисципліни;

підготовку до контрольних робіт та інших форм контролю;

систематизацію вивченого матеріалу, із метою підготовки до заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань оподаткування суб'єктів підприємництва, статистичними матеріалами.

Робочою програмою навчальної дисципліни передбачено такі види самостійної роботи:

підготовку до семінарських і практичних занять, що полягає в опрацюванні лекційного матеріалу, підготовці доповідей за проблемною тематикою;

підготовку до поточного та підсумкового контролю за знаннями, що полягає у вирішенні ситуаційних та розрахункових завдань з урахуванням методичних рекомендацій;

самостійне опрацювання теоретичного матеріалу;

самостійне виконання практичних завдань з урахуванням методичних рекомендацій.

Методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи

Змістовий модуль 1

Теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та непряме оподаткування

Тема 1. Поняття "підприємництво" та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва

Мета проведення семінарського заняття та самостійної роботи студентів – опанування основних категорій і понять нормативно-правових актів, які регламентують порядок державної та податкової реєстрації суб'єктів підприємництва.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати поняття "підприємництво"; наводити перелік суб'єктів підприємницької діяльності та суб'єктів господарювання; формулювати поняття "самозайнята особа"; формулювати критерії зарахування платників податків до категорії "великий платник податків"; характеризувати порядок державної та податкової реєстрації суб'єктів підприємництва; знати види підприємницької діяльності, які підлягають ліцензуванню; знати порядок застосування суб'єктами підприємництва реєстраторів розрахункових операцій (РРО); уміти реєструватися в електронному кабінеті платника податку.

Питання для підготовки до семінарського заняття за темою 1

1. Генезис поняття "підприємництво".
2. Види суб'єктів підприємницької діяльності та суб'єктів господарювання в Україні.
3. Поняття "самозайнята особа".
4. Поняття "великий платник податків".
5. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємництва.
6. Порядок податкової реєстрації суб'єктів підприємництва.

Питання для самостійного опрацювання за темою 1

1. Види підприємницької діяльності, які підлягають ліцензуванню.
2. Порядок застосування суб'єктами підприємництва РРО.
3. Порядок реєстрації платника податків в електронному кабінеті.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 1

1. Яким має бути дохід платника податку за чотири останні квартали для того, щоб його було зараховано до категорії великий платник податку:

- а) 50 млн дол.;
- б) 50 млн грн;
- в) 50 млн євро.

2. Державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності має бути здійснено протягом ... робочих днів після подавання документів:

- а) 10;
- б) 5;
- в) 20.

3. Органи державної реєстрації зобов'язані передати податковим органам інформацію про державну реєстрацію суб'єктів підприємництва у ... денний термін із дня державної реєстрації такого суб'єкта:

- а) 3;
- б) 2;
- в) 5.

4. Інформацію про зняття з реєстрації суб'єкта підприємництва має бути надіслано з органу державної реєстрації до податкового органу в ... денний термін після зняття з державної реєстрації суб'єкта підприємництва:

- а) 5;
- б) 10;
- в) 3.

5. Вартість ліцензії для здійснення деяких видів підприємницької діяльності становить:

- а) розмір однієї мінімальної заробітної плати;
- б) одного прожиткового мінімуму для непрацездатної особи;
- в) одного прожиткового мінімуму для працездатної особи.

6. Плату за видачу ліцензії має бути внесено не пізніше як за ... робочих днів із дня оприлюднення рішення про видачу ліцензії:

- а) 5;
- б) 10;
- в) 15.

7. Суб'єкти підприємництва подають до податкових органів звіт про використання РРО не пізніше як ... числа місяця, що слідує за звітним місяцем:

- а) 10;
- б) 20;
- в) 15.

8. Для постановлення на податковий облік суб'єкти підприємства (юридичні особи) подають до податкових органів заяву за формою:

- а) 1-ОПП;
- б) 5-ОПП;
- в) 8-ОПП.

9. Для постановлення на податковий облік фізичні особи-підприємці подають до податкових органів заяву за формою:

- а) 1-ОПП;
- б) 5-ОПП;
- в) 8-ОПП.

10. Для зняття з податкового обліку суб'єкти підприємства подають до податкових органів заяву за формою:

- а) 1-ОПП;
- б) 5-ОПП;
- в) 8-ОПП.

Перелік ситуаційних завдань для вирішення на семінарському занятті та самостійного опрацювання за темою 1

1. Платник податку подав 24 лютого 2020 року до податкових органів Звіт про використання РРО за січень 2020 року. Оцініть правомірність дій платника податків із посиланням на статті податкового законодавства.

2. У суб'єкта підприємництва балансова вартість активів за 2019 рік становила 390 тис. євро, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – 720 тис. євро, середня кількість працівників – 12 осіб. Чи може цей суб'єкт підприємництва 2020 року бути зарахованим до категорії мікропідприємства, згідно з вимогами Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність"?

3. Суб'єкт підприємництва 2020 року ухвалив рішення займатися зовнішньоекономічною діяльністю з постачання пшениці до країн ЄС. Посилаючись на норми Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності", обґрунтуйте необхідність у придбанні цим суб'єктом підприємництва ліцензії.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 1

Ситуаційне завдання. За 2019 рік сума доходів від усіх видів діяльності платника податку становила 48 млн євро, а сума сплачених податків за рік – 2 млн євро. Контролюючі органи внесли цього платника податку до Реєстру великих платників податку на 2020 рік та оприлюднили цей Реєстр 26 вересня 2019 року (наказ Державної податкової служби України від 26.09.2019 р. № 98). Оцініть правомірність дій контролюючих органів із посиланням на податкове законодавство.

Приклад відповіді. Згідно з пп. 14.1.124 Податкового кодексу України, великий платник податків – юридична особа або постійне представництво нерезидента на території України, у якої обсяг доходу від усіх видів діяльності за останні чотири послідовні податкові (звітні) квартали перевищує еквівалент 50 млн євро, визначений за середньозваженим офіційним курсом НБУ, або загальна сума сплачених податків, зборів, платежів перевищує 1 млн євро, визначений за середньозваженим

офіційним курсом НБУ, у разі якщо сума таких податків, зборів, платежів, крім митних платежів, перевищує еквівалент 500 тис. євро.

Згідно з нормами пп. 14.1.124 Податкового кодексу України, платник податків потрапляє за показником "загальна сума податків та зборів", що підтверджує правомірність рішення контролюючих органів щодо зарахування цього платника податків до категорії "великий платник податку" та включення його до Реєстру великих платників податку на 2020 рік.

Порядок формування Реєстру великих платників податків затверджено наказом Міністерства фінансів України від 21.10.2015 р. № 911. Згідно з п. 6 цього наказу, такий Реєстр на наступний календарний рік до 27 вересня поточного року затверджують наказом Державної податкової служби та не пізніше як наступного робочого дня оприлюднюють на офіційному порталі Державної податкової служби.

Тому дії контролюючих органів щодо оприлюднення Реєстру великих платників податків 26 вересня 2019 року є правомірними.

Література для самостійної роботи за темою 1

Основна: [3, с. 15–23; 4, с. 104–109]. Додаткова: [6, с. 1–71; 15, с. 13–23; 19, с. 17–37; 21, с. 12; 22, с. 39; 28, с. 870; 32, с. 214; 48, с. 1–16].

Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні

Мета проведення семінарського заняття – опанування основних понять та категорій системи оподаткування в Україні.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: формулювати поняття "податок" та "податкова система"; знати функції податків; розраховувати показник податкового навантаження; формулювати принципи побудови податкового законодавства; класифікувати податки за різними ознаками; характеризувати основні елементи податків і зборів, знати методи обліку доходів та витрат суб'єктами підприємництва.

Питання для семінарських занять за темою 2

1. Поняття "податок" та "податкова система".
2. Функції податків.

3. Принципи побудови податкового законодавства.
4. Класифікація податків.
5. Елементи податків та зборів.

Питання для самостійного опрацювання за темою 2

1. Поняття "податкове навантаження" та методика його розрахунку.
2. Методи обліку доходів і витрат суб'єктами підприємництва.

Перелік тестових завдань до семінарського заняття та самостійного опрацювання за темою 2

1. Який із наведених податків належить до загальнодержавного податку чи збору:
 - а) податок на майно;
 - б) екологічний податок;
 - в) єдиний податок?

2. Який із наведених податків належить до місцевого податку:
 - а) єдиний податок;
 - б) екологічний податок;
 - в) податок на доходи фізичних осіб?

3. Який із наведених податків належить до прямого податку:
 - а) мито;
 - б) податок на прибуток підприємств;
 - в) акцизний податок?

4. Який із наведених податків належить до непрямого податку:
 - а) мито;
 - б) податок на прибуток підприємств;
 - в) єдиний податок?

5. Який із наведених податків сплачує виключно фізична особа:
 - а) єдиний податок;
 - б) податок на доходи фізичних осіб;
 - в) акцизний податок?

6. У разі застосування регресивного методу оподаткування ставка податку:

- а) підвищується за збільшення бази оподаткування;
- б) не змінюється;
- в) знижується за збільшення бази оподаткування.

7. За касовим методом податкового обліку зобов'язання платника податку збільшуються в момент:

- а) відвантаження продукції;
- б) оприбуткування продукції;
- в) отримання грошових коштів на поточний рахунок.

8. Якщо звітний (податковий) період дорівнює календарному місяцю, платники податків подають звітність до контролюючих органів протягом:

- а) 40 календарних днів, що слідує за звітним періодом;
- б) 20 календарних днів, що слідує за звітним періодом;
- в) 60 календарних днів, що слідує за звітним періодом.

9. Якщо звітний (податковий) період дорівнює календарному року, (юридична особа) платники податків подають звітність до контролюючих органів протягом:

- а) 40 календарних днів, що слідує за звітним періодом;
- б) 20 календарних днів, що слідує за звітним періодом;
- в) 60 календарних днів, що слідує за звітним періодом.

10. Який принцип побудови податкового законодавства передбачає установлення податків та зборів, залежно від платоспроможності платника податків:

- а) економічності оподаткування;
- б) соціальної справедливості;
- в) фіскальної достатності?

Перелік ситуаційних завдань для самостійного вирішення за темою 2

1. Платник податків у податковій декларації не зазначив поштову електронну адресу, через що податкові органи відмовилися приймати

податкову декларацію. Наскільки правомірними є рішення платника податків та контролюючих органів? Відповідь підтвердить посиланням на статті Податкового кодексу України.

2. Платник податку направив 18 січня 2020 року декларацію з податку на додану вартість за грудень 2019 року поштою. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

3. Платник податку надіслав декларацію з екологічного податку за перший квартал 2020 року електронною поштою 9 квітня 2020 року. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

4. Фізична особа-підприємець подала 7 травня 2020 року до органів Державної податкової служби України декларацію про майновий стан та доходи за 2019 рік. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 2

Ситуаційне завдання. Фізична особа-громадянин подала до контролюючих органів 11 травня 2020 року декларацію про майновий стан та доходи за 2019 рік. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно з пп. 46.1 Податкового кодексу України податкова декларація, розрахунок, звіт – це документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції (операцій), доходів (прибутків), щодо яких законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого на користь платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Згідно з пп. 49.18.4. Податкового кодексу України, фізичні особи-громадяни зобов'язані подавати декларацію про майновий стан та доходи до 1 травня року, що настає за звітним. Винятки становлять:

особи, які претендують на податкову знижку, подають декларацію до 31 грудня року, що слідує за звітним;

особи, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, подають декларацію не пізніше як за 60 календарних днів, що передують виїзду.

Отже, дії платника податку на прибуток є неправомірними, оскільки він був зобов'язаний подати податкову декларацію до 1 травня 2020 року.

Література для самостійної роботи за темою 2

Основна: [3, с. 47–56; 5, с. 66–93]. Додаткова: [15, с. 13–23; 18, с. 1–56].

Тема 3. Контролюючі органи у сфері оподаткування

Мета проведення семінарського та практичного занять – вивчення прав та обов'язків платників податків і контролюючих органів, класифікації та порядку здійснення контролюючими органами податкових перевірок.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: описувати права й обов'язки платників податків та контролюючих органів; формулювати способи та методи податкового контролю; знати поняття, види, порядок і підстави здійснення податкових перевірок, характеризувати критерії ризикованості платників податку; знати порядок документального оформлення податковими органами результатів податкової перевірки, уміти оскаржувати рішення контролюючих органів.

Питання до семінарського заняття за темою 3

1. Права та обов'язки платників податків.
2. Права та обов'язки контролюючих органів.
3. Способи та методи податкового контролю.
4. Поняття та види податкових перевірок.
5. Підстави для здійснення позапланових та фактичних перевірок.
6. Критерії ризикованості платників податків.
7. Документальне оформлення податкових перевірок.

Питання для самостійного опрацювання за темою 3

1. Порядок документального оформлення результатів перевірки.
2. Порядок розрахунку штрафних санкцій та пені.
3. Порядок оскарження рішень контролюючих органів.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійного опрацювання за темою 3

1. Камеральна перевірка передбачає:
 - а) перевірку наявності товарів;
 - б) перевірку надходження грошових коштів;
 - в) перевірку податкових декларацій.

2. Камеральну податкову перевірку здійснюють протягом:
 - а) 20 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації;
 - б) 30 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації;
 - в) 10 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку подання податкової декларації.

3. Планову перевірку для підприємств із низьким ступенем ризику здійснюють:
 - а) один раз на два роки;
 - б) один раз на три роки;
 - в) щороку.

4. Право на здійснення документальної планової перевірки платника податків надають лише в разі, коли йому не пізніше ніж за ... календарних днів до дня проведення зазначеної перевірки вручено під розписку або надіслано рекомендованим листом із повідомленням про вручення письмове повідомлення із зазначенням дати початку проведення такої перевірки:
 - а) 5;
 - б) 7;
 - в) 10.

5. Назвіть вид перевірки, яку здійснюють без попередження платника податку:

- а) планова;
- б) електронна;
- в) фактична.

6. Тривалість планової податкової перевірки для великих платників податків не має перевищувати:

- а) 20 робочих днів;
- б) 30 робочих днів;
- в) 10 робочих днів.

7. Тривалість фактичної податкової перевірки не має перевищувати:

- а) 10 діб;
- б) 5 діб;
- в) 15 діб.

8. Контролюючі органи мають право на вилучення оригіналів документів підприємства в разі:

- а) здійснення буд-якої податкової перевірки;
- б) заведення на платника податку оперативно-розшукової справи;
- в) здійснення позапланової податкової перевірки.

9. Скаргу подають до контролюючого органу вищого рівня в письмовій формі протягом ... календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення:

- а) 10;
- б) 5;
- в) 15.

10. Одним із ключових питань фактичної податкової перевірки є:

- а) операції із сільськогосподарською продукцією;
- б) операції ЗЕД;
- в) операції з підакцизними товарами.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 3

1. У самозайнятої особи сума сплачених податків за рік становить 5 800 грн, а задекларована сума доходів за рік становила 110 000 грн. Чи може такого платника податку бути зараховано до низького ступеня ризику? Відповідь обґрунтуйте посиланнями на статті Податкового кодексу України.

2. У податковій декларації з податку на прибуток підприємств за I квартал 2020 р. виявлено недостовірність даних. Платнику податків було надіслано запит, на який він відповів 29 травня 2020 р. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

3. Контролюючі органи провели документальну виїзну перевірку платника податків, за підсумками якої 15 жовтня 2019 року склали акт. Платник податків 24 жовтня 2019 року подав заперечення до акта перевірки. Контролюючі органи розглянули заперечення платника податку 5 листопада 2019 року. Оцініть правомірність дій платника податку та контролюючих органів з посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 3

Ситуаційне завдання. Платник податку 20 лютого 2020 року подав декларацію з податку на додану вартість за січень 2020 року. Податкові органи здійснили камеральну перевірку декларації, яка закінчилася 27 березня 2020 року. Оцініть правомірність дій платника податку та контролюючих органів із посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно з п. 46.1 Податкового кодексу України податкова декларація, розрахунок, звіт – це документ, що подається платником податків контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування та/або сплата податкового зобов'язання або відображаються обсяги операції, доходів (прибутків), щодо яких податковим та митним законодавством передбачено звільнення платника податку від обов'язку нарахування і сплати податку і збору, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого на користь

платників податків – фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Згідно з пп. 49.18.1. Податкового кодексу України, якщо звітний (податковий) період дорівнює календарному місяцю, то податкову декларацію подають до контролюючих органів протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) місяця.

Отже, платник податків не порушив норм законодавства.

Згідно з п. 75.1. Податкового кодексу України, камеральною вважають перевірку, яку здійснюють у приміщенні контролюючого органу виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках).

Камеральну перевірку податкової декларації може бути здійснено лише протягом 30 календарних днів, що настають за останнім днем граничного строку їхнього подання (пп. 76.3. Податкового кодексу України).

Отже, дії контролюючого органу є неправомірними, оскільки граничний термін камеральної перевірки декларації з податку на додану вартість за січень 2020 року закінчився 21 березня 2020 року.

Література для самостійної роботи за темою 3

Основна: [4, с. 9–100]. Додаткова: [18, с. 1–56; 29, с. 80; 31, с. 141].

Тема 4. Податок на додану вартість

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи студентів – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності з податку на додану вартість (ПДВ).

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: описувати структуру податкового обліку з ПДВ; знати порядок реєстрації й анулювання реєстрації платників ПДВ; формулювати поняття "податкове зобов'язання" і "податковий кредит"; знати дати виникнення податкових зобов'язань і права на податковий кредит; знати реквізити податкової накладної та порядок її складання; описувати порядок реєстрації податкових накладних; знати податкові (звітні) періоди з ПДВ; скласти податкову декларацію з ПДВ; характеризувати порядок бюджетного відшкодування сум ПДВ; знати порядок зупинення реєстрації податкових накладних.

Питання до семінарського заняття за темою 4

1. Перелік осіб, які можуть бути платниками ПДВ.
2. Порядок подання особами заяви для реєстрації платниками ПДВ.
3. Податковий облік податкових зобов'язань та податкового кредиту.
4. Податкова документація із ПДВ.
5. Реєстрація податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних.
6. Бюджетне відшкодування ПДВ.

Питання для самостійного опрацювання за темою 4

1. Коригування податкових зобов'язань і податкового кредиту.
2. Складання розрахунку коригування до податкової накладної.
3. Порядок складання зведеної податкової накладної.
4. Зупинення реєстрації податкових накладних.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійної роботи за темою 4

1. Обов'язкову реєстрацію особи як платника ПДВ здійснюють у разі, якщо загальну суму від здійснення операцій із постачання товарів/послуг, що підлягають оподаткуванню, нараховано (сплачено) такій особі протягом останніх 12 календарних місяців, сукупно перевищує:

- а) 150 000 грн без ПДВ;
- б) 800 000 грн без ПДВ;
- в) 1 000 000 грн без ПДВ.

2. У разі обов'язкової реєстрації особи як платника ПДВ реєстраційну заяву подають до податкового органу не пізніше як:

- а) 10 числа місяця, що настає за місяцем, у якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій 1 000 000 грн без ПДВ;
- б) 10 числа місяця, що настає за місяцем, у якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій 1 000 000 грн із ПДВ;
- в) 10 числа місяця, що настає за місяцем, у якому вперше досягнуто обсягу оподатковуваних операцій 300 000 грн.

3. Під час здійснення імпорتنих операцій датою виникнення податкових зобов'язань із ПДВ будуть вважати:

- а) дату отримання грошових коштів;
- б) дату оприбуткування товарів;
- в) дату оформлення митної декларації.

4. Документом, що замінює податкову накладну, може бути:

- а) прибутковий касовий ордер;
- б) виписка банку;
- в) вантажна митна декларація.

5. Під час здійснення платником ПДВ операцій фінансового лізингу податкові зобов'язання та податковий кредит виникають за методом:

- а) останньої події;
- б) нарахувань;
- в) першої події.

6. За яким методом виникають податкові зобов'язання та податковий кредит під час здійснення операцій із бюджетними установами:

- а) касовим;
- б) нарахувань;
- в) першої події?

7. Податкову накладну складають:

- а) виключно в паперовому вигляді;
- б) виключно в електронному вигляді;
- в) у різній формі за вибором платника податків.

8. Форму податкової накладної затверджує:

- а) Кабінет Міністрів України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Міністерство фінансів України.

9. Якщо сума операції із продажу товарів становила 240 000 грн із ПДВ, то сума податкового зобов'язання буде становити?

- а) 40 000 грн;
- б) 30 000 грн;
- в) 200 000 грн.

10. У якій із наведених декларацій відображено суму ПДВ, яку сплачує платник податку під час імпорту товарів:

- а) декларації з ПДВ;
- б) вантажній митній декларації;
- в) декларації про майновий стан та доходи?

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 4

1. Особа протягом 12 календарних місяців здійснила оподатковувані операції на суму 890 000 грн із ПДВ. Обґрунтуйте обов'язковість реєстрації цієї особи платником ПДВ із посиланням на статті Податкового кодексу України.

2. Платник ПДВ здійснив постачання товарів. Водночас продавець склав податкову накладну, у якій не вказав індивідуальний податковий номер покупця. Оцініть правомірність дій продавця з посиланням на статті Податкового кодексу України.

3. Платник ПДВ протягом п'яти місяців поспіль не подавав до органів Державної податкової служби України декларацію із ПДВ. Контролюючі органи ухвалили рішення щодо анулювання реєстрації такого платника ПДВ. Оцініть правомірність дій контролюючих органів із посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 4

Ситуаційне завдання. Українське підприємство 3 січня 2020 року надало послуги бюджетній установі в сумі 400 000 грн із ПДВ. Оплату за надану послугу підприємство отримало 23 лютого 2020 року. Визначте дату виникнення податкових зобов'язань із ПДВ у підприємства, яке надавало послугу бюджетній установі.

Приклад відповіді. Згідно з пп. 14.1.179 Податкового кодексу України, податкове зобов'язання – це загальна сума ПДВ, одержана (нарахована) платником податку в звітному (податковому) періоді.

Дату виникнення податкового зобов'язання наведено у статті 187 Податкового кодексу України. Так, у пп. 187.7 визначено, що датою виникнення податкових зобов'язань у разі постачання товарів/послуг з оплатою

за рахунок бюджетних коштів є дата зарахування коштів на банківський рахунок платника податку або дата отримання компенсації в іншій формі, включаючи зменшення заборгованості такого платника податку за його зобов'язаннями перед бюджетом.

Отже, платник податку, який надав послуги бюджетній установі, має збільшити податкове зобов'язання з ПДВ на дату отримання грошових коштів, тобто 23 лютого 2020 року.

Перелік розрахункових завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 4

Завдання 1. На основі наведених даних складіть декларацію із ПДВ, визначте суми податкових зобов'язань, податкового кредиту та ПДВ до сплати або відшкодування за січень 2020 року:

було відвантажено продукцію в сумі 540 000 грн із ПДВ;

відвантажено продукцію в Польщу в сумі 180 000 грн;

придбано матеріали в сумі 400 000 грн із ПДВ;

виконано роботи для бюджетної організації в сумі 360 000 грн із ПДВ.

На кінець січня 2020 року оплату не отримано.

Завдання 2. На основі наведених даних складіть декларацію із ПДВ, визначте суму податкових зобов'язань, податкового кредиту та ПДВ до сплати або відшкодування:

передано інвентарну тару в оперативний лізинг в сумі 63 000 грн;

відвантажено продукцію в сумі 660 000 грн із ПДВ;

отримано послугу від нерезидента в сумі 150 000 грн із ПДВ;

у компанії з Франції придбано запасні частини для автомобіля в сумі 280 000 грн із ПДВ. Вантажну митну декларацію оформлено своєчасно. ПДВ сплачено на митниці.

Завдання 3. На основі наведених даних складіть декларацію із ПДВ, визначте суми податкових зобов'язань, податкового кредиту та ПДВ до сплати або відшкодування:

згідно з вантажною митною декларацією в австрійській компанії придбано молоко в сумі 620 000 грн із ПДВ;

відвантажено продукцію в сумі 180 000 грн із ПДВ;

відвантажено продукцію в Болгарію в сумі 60 000 грн;

отримано орендну плату за будівлю, яка була передана у фінансовий лізинг 10 червня 2019 року, у сумі 240 000 грн із ПДВ.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 4

Завдання. Підприємство (ПАТ "Венеція") протягом січня 2020 року здійснило такі операції:

було відвантажено продукцію в сумі 540 000 грн із ПДВ;

передано будівлю у фінансовий лізинг в сумі 630 000 грн із ПДВ;

отримано орендну плату за автомобіль, який було передано у фінансовий лізинг у листопаді 2019 року, у сумі 64 000 грн із ПДВ;

відвантажено продукцію в сумі 720 000 грн із ПДВ;

відвантажено продукцію в Канаду в сумі 300 000 грн;

отримано послугу від нерезидента в сумі 360 000 грн із ПДВ. Складено податкову накладну та зареєстровано у Єдиному реєстрі;

придбано матеріали в сумі 660 000 грн із ПДВ;

виконано роботи для бюджетної організації в сумі 240 000 грн із ПДВ.

На кінець січня 2020 року оплату не отримано;

придбано в бельгійської компанії шоколад в сумі 96 000 грн із ПДВ.

Вантажну митну декларацію оформлено своєчасно. ПДВ сплачено на митниці 9 січня 2020 року;

сплачено за послугу нерезиденту в сумі 360 000 грн із ПДВ.

Складіть декларацію із ПДВ за січень 2020 року.

Методичні рекомендації

1. Обчисліть суму податкових зобов'язань ($\text{ПДВ}_{\text{пз}}$) під час поставання товарів:

$$\text{ПДВ}_{\text{пз}} = (\text{БО} \times 20 \%) / 100 \%, \quad (4.1)$$

де БО – база оподаткування податком на додану вартість.

2. Визначте суму податкового кредиту ($\text{ПДВ}_{\text{пк}}$) у разі придбання товарів:

$$\text{ПДВ}_{\text{пк}} = \text{ПДВ}_{\text{тмц}} + \text{ПДВ}_{\text{оз}}, \quad (4.2)$$

де $\text{ПДВ}_{\text{тмц}}$ – сума податків, сплачених платником, у зв'язку із придбанням або виготовленням товарів;

ПДВ_{ОЗ} – сума податків, сплачених платником, у зв'язку із придбанням (будівництвом, спорудженням) основних засобів.

3. Визначте суму ПДВ для сплати в бюджет або відшкодування з нього:

$$\text{ПДВ} = \text{ПДВ}_{\text{пз}} - \text{ПДВ}_{\text{пк}}. \quad (4.3)$$

Результат вирішення завдання наведено в табл. 4.1 та табл. 4.2.

Таблиця 4.1

Вирішення розрахункового завдання

№ операції	Податкові зобов'язання, грн	Податковий кредит, грн
1	Включають згідно з п. 187.1 Податкового кодексу України: 540 000 : 6 = 90 000	Відсутній
2	Включають згідно з п. 187.6 Податкового кодексу України: 630 000 : 6 = 105 000	Відсутній
3	Не відображають з п. 187.6 Податкового кодексу України	Відсутній
4	Включають згідно з п. 187.1 Податкового кодексу України: 720 000 : 6 = 120 000	Відсутній
5	Не відображають, згідно зі ст. 195 Податкового кодексу України	Відсутній
6	Відсутні	Включають згідно з п. 198.1.2 Податкового кодексу України: 360 000 : 6 = 60 000
7	Відсутні	Включають згідно пп. 198.1 Податкового кодексу України: 660 000 : 6 = 110 000
8	Не відображають, згідно з п. 187.7 Податкового кодексу України	Відсутній
9	Відображають у митній декларації	Включають згідно з пп. 198.1.2 Податкового кодексу України: 96 000 : 6 = 16 000
10	Включають, згідно з п. 187.8 Податкового кодексу України: 360 000 : 6 = 60 000	Відсутній

Фрагмент декларації з податку на додану вартість

Код рядків декларації	Показники	Обсяги постачання (без ПДВ)	Сума ПДВ
		колонка А	колонка Б
Податкові зобов'язання			
1	Операції на митній території України, що оподатковуються за основною ставкою та ставкою 7 %	–	–
1.1	операції, що оподатковуються за основною ставкою	1 575 000	315 000
2	Операції з вивезення товарів за межі митної території України	300 000	–
5	Операції, що не є об'єктом оподаткування, операції, які звільнені від оподаткування	64 000	–
6	Послуги, отримані від нерезидента на митній території України	300 000	60 000
9	Усього податкових зобов'язань	–	375 000
Податковий кредит			
10	Придбання товарів/послуг на митній території України	–	–
10.1	з основною ставкою	200 000	40 000
11	Ввезені на митну територію України товари, необоротні активи	–	–
11.1	з основною ставкою	80 000	16 000
13	Послуги, отримані від нерезидента митній території України	300 000	60 000
17	Усього податкового кредиту	–	116 000
Розрахунки за звітний період			
18	Позитивне значення різниці між сумою податкового зобов'язання та сумою податкового кредиту поточного звітного (податкового) періоду (рядок 9 мінус рядок 17 декларації)	–	259 000

Отже, загальна сума податку на додану вартість, яку підприємство має сплатити до бюджету, становить 259 000 грн.

Література для самостійної роботи за темою 4

Основна: [3, с. 62–80]. Додаткова: [18, с. 1–56; 26, с. 617; 27, с. 93; 36, с. 683; 46, с. 108].

Тема 5. Акцизний податок

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності з акцизного податку.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати порядок отримання ліцензії на виробництво та продаж під-акцизних товарів; знати порядок розрахунку акцизного податку; знати реквізити акцизної накладної та порядок її складання; описувати порядок реєстрації акцизних накладних; складати декларацію про максимальні роздрібні ціни; складати заявки-розрахунки на придбання марок акцизного податку; наводити перелік документів, які подають до контролюючих органів для придбання марок акцизного податку; знати вартість марок акцизного податку; складати декларацію з акцизного податку.

Питання до семінарського заняття за темою 5

1. Класифікація підакцизних товарів.
2. Особливості реєстрації осіб платниками акцизного податку.
3. Ліцензії на виробництво та торгівлю підакцизними товарами.
4. Акцизна накладна: реквізити та порядок складання.
5. Дата виникнення зобов'язань з акцизного податку.
6. Порядок складання декларації з акцизного податку.
7. Порядок придбання та використання марок акцизного податку.

Питання до самостійної роботи за темою 5

1. Перелік товарів, які не підлягають маркуванню марками акцизного податку.
2. Складання форм-довідок і заявок-розрахунків на виготовлення, придбання марок акцизного податку.
3. Організація роботи акцизних складів.
4. Повернення марок акцизного податку в разі пошкодження.
5. Випадки складання декларації про максимальні роздрібні ціни.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійної роботи за темою 5

1. Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата:
 - а) здійснення оплати за товар;
 - б) відвантаження товарів;
 - в) складання вантажної митної декларації.

2. Датою виникнення податкових зобов'язань щодо постачання електроенергії є дата:

- а) здійснення оплати за товар;
- б) відвантаження товарів;
- в) складання акту прийому-передачі електроенергії.

3. Декларацію про встановлення максимальних роздрібних цін подає платник податку два рази на місяць до:

- а) 1 та 15 числа місяця;
- б) 10 та 25 числа місяця;
- в) 5 та 20 числа місяця.

4. Розмір плати за марки акцизного податку встановлює:

- а) Верховна Рада України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) Міністерство фінансів України.

5. Максимальні роздрібні ціни на тютюнові вироби встановлюють:

- а) раз на місяць;
- б) два рази на місяць;
- в) три рази на місяць.

6. Акцизний податок за ставками в євро розраховують на:

- а) алкогольні напої;
- б) нафтопродукти;
- в) тютюнові вироби.

7. Декларацію з акцизного податку подають до контролюючих органів:

- а) щомісяця;
- б) щокварталу;
- в) щороку.

8. Мінімальну оптово-роздрібну ціну встановлюють на:

- а) алкогольні напої;
- б) нафтопродукти;
- в) тютюнові вироби.

9. Вартість ліцензії для оптової торгівлі тютюновими виробами становить:

- а) 100 000 грн на рік;
- б) 200 000 грн на рік;
- в) 500 000 грн на рік.

10. Маркування алкогольних напоїв здійснюють у разі, якщо вміст спирту етилового перевищує:

- а) 7 відсотків об'ємних одиниць;
- б) 5 відсотків об'ємних одиниць;
- в) 8,5 відсотків об'ємних одиниць.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 5

1. Підприємство вирішило виробляти тютюнові вироби та реалізувати їх у роздріб. Визначте, яку суму щороку має сплачувати підприємство за ліцензію на виробництво та реалізацію тютюнових виробів, якщо планують що реалізацію тютюнових виробів буде здійснювати через три магазини. Відповідь обґрунтуйте посиланням на податкове законодавство.

2. Підприємство відвантажило в Німеччину партію алкогольних напоїв. Чи будуть виникати в підприємства податкові зобов'язання з акцизного податку? Відповідь обґрунтуйте посиланням на податкове законодавство.

3. Підприємство реалізовує пиво міцністю 7 відсотків об'ємних одиниць. Водночас підприємство вирішило не наклеювати марки акцизного податку на пляшки пива. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 5

Ситуаційне завдання. Підприємство продало паливо 8 січня 2020 року. На цю операцію було складено акцизну накладну, яку було зареєстровано в Єдиному реєстрі акцизних накладних 27 січня 2020 року. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно зі ст. 231 Податкового кодексу України, платник податку в разі реалізації пального або спирту етилового на митній території України зобов'язаний скласти в електронній формі акцизну накладну та зареєструвати її у Єдиному реєстрі акцизних накладних.

Згідно з пп. 231.6 Податкового кодексу України, реєстрація у Єдиному реєстрі акцизних накладних, складених у разі реалізації пального з акцизного складу здійснюють не пізніше як 15 календарних днів, наступних за датою їхнього складання.

Таким чином, дії платника податків не правомірні, оскільки він мав зареєструвати акцизну накладну не пізніше як 23 січня 2020 року.

Перелік розрахункових завдань для практичних занять та самостійного вирішення за темою 5

Завдання 1. Підприємство здійснює оптову реалізацію алкогольних напоїв. Протягом січня 2020 року реалізовано:

500 пляшок віскі (0,5 л);

50 000 пачок сигарет без фільтра за ціною 36 грн із ПДВ за пачку.

Розрахуйте суму акцизного податку та складіть декларацію з акцизного податку з відповідним додатком.

Завдання 2. Підприємство здійснює оптову реалізацію нафтопродуктів та протягом січня 2020 року здійснило такі операції:

50 000 пляшок шампанського (0,75 л);

300 000 пачок сигарет із фільтром за ціною 48 грн із ПДВ за пачку.

Розрахуйте суму акцизного податку та складіть декларацію з акцизного податку з відповідним додатком.

Завдання 3. Підприємство реалізує паливо та протягом січня 2020 року здійснило такі операції:

реалізовано бензол об'ємом 20 000 л;

реалізовано паливо рідке (мазут) об'ємом 5 000 л.

Курс євро на перший день кварталу становив 29,00 грн за 1 євро.

Розрахуйте суму акцизного податку та складіть декларацію з акцизного податку з відповідним додатком.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 5

Завдання. Підприємство здійснює оптову реалізацію тютюнових виробів. Протягом січня 2020 року реалізовано: 300 000 пачок сигарет без фільтра "Ватра" (максимальна роздрібна ціна 30,00 грн із ПДВ); 500 000 пачок сигарет із фільтром West (максимальна роздрібна ціна 40,00 грн із ПДВ). Розрахуйте суму акцизного податку та складіть декларацію з акцизного податку з відповідним додатком.

Приклад вирішення. Згідно з пп. 221.2 Податкового кодексу України податкове зобов'язання на сигарети обчислюють одночасно за адвалорною та специфічною ставками акцизного податку. Водночас визначена сума податкового зобов'язання з акцизного податку не може бути меншою від встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання.

Мінімальне акцизне податкове зобов'язання (пп. 14.1.114 Податкового кодексу України) – це мінімальна величина податкового зобов'язання зі сплати акцизного податку з сигарет, виражена у твердій сумі за 1 000 штук сигарет одного найменування, реалізованих на митній території України чи ввезених на митну територію України.

Суму акцизного податку за адвалорною ставкою обчислюють таким чином. Спочатку визначають оподаткований оборот за цінами реалізації за такою формулою:

$$O = \text{МРЦ} \times K, \quad (5.1)$$

де O – оподаткований оборот;

МРЦ – максимальна роздрібна ціна за кожним видом товару (продукції);

K – кількість товару в одиницях вимірювання (пачки сигарет).

Потім обчислюють суму акцизного податку ($\text{АП}_{\text{адв}}$) за кожним видом товарів за такою формулою:

$$\text{АП}_{\text{адв}} = C \times O, \quad (5.2)$$

де C – ставка акцизного податку у відсотках до обороту від реалізації;

O – оподаткований оборот по кожному виду товару.

Акцизний податок за специфічною ставкою (АП_с) розраховують за такою формулою:

$$\text{АП}_c = C \times K / 1\,000, \quad (5.3)$$

де C – ставка акцизного податку за 1 000 сигарет;

K – кількість товару, у фізичних одиницях вимірювання (шт. сигарет).

Загальну суму акцизного податку (АП_з) обчислюють як суму акцизного податку за адвалорною ставкою та специфічною ставками:

$$\text{АП}_z = \text{АП}_{\text{адв.}} + \text{АП}_c. \quad (5.4)$$

Мінімальне акцизне податкове зобов'язання (МАПЗ) обчислюють за формулою:

$$\text{МАПЗ} = C_{\text{МАПЗ}} \times K / 1\,000, \quad (5.5)$$

де $C_{\text{МАПЗ}}$ – ставка акцизного податку за 1 000 сигарет;

K – кількість товару, у фізичних одиницях вимірювання (шт. сигарет).

Порядок вирішення завдання наведено в табл. 5.1 та табл. 5.2.

Таблиця 5.1

Обчислення податкових зобов'язань з акцизного податку

Показники	Розрахована сума, грн
<i>Сигарети без фільтра</i>	
Оподатковуваний оборот	$300\,000 \times 30 = 9\,000\,000$
АП _{адв.}	$9\,000\,000 \times 12 / 100 = 1\,080\,000$
АП _с	$300\,000 \times 20 \times 907,20 / 1\,000 = 5\,443\,200$
АП _з	$1\,080\,000 + 5\,443\,200 = 6\,523\,200$
МАПЗ	$300\,000 \times 20 \times 1213,61 / 1\,000 = 7\,281\,660$
<i>Сигарети з фільтром</i>	
Оподатковуваний оборот	$500\,000 \times 40 = 20\,000\,000$
АП _{адв.}	$20\,000\,000 \times 12 / 100 = 2\,400\,000$
АП _с	$500\,000 \times 20 \times 907,20 / 1\,000 = 9\,072\,000$
АП _з	$2\,400\,000 + 9\,072\,000 = 11\,472\,000$
МАПЗ	$500\,000 \times 20 \times 1213,61 / 1\,000 = 12\,136\,100$

Таким чином, за сигаретами без фільтра та сигаретами з фільтром підприємство має сплатити суму мінімального акцизного податкового зобов'язання (7 281 660 та 12 136 100 грн), оскільки вона є більшою, ніж загальна сума акцизного податку (6 523 200 та 11 472 000 грн).

Література для самостійної роботи за темою 5

Основна: [3, с. 84–922]. Додаткова: [7, с. 235; 8, с. 375; 9, с. 11; 10, с. 160; 18, с. 1–56; 20, с. 21–24; 25, с. 142; 33, с. 49; 37, с. 160; 38, с. 71].

Тема 6. Мито

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи – вивчення сутності мита та порядку розрахунку його суми.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати економічну сутність і функції мита; характеризувати поняття, принципи й методи визначення митної вартості товарів; знати види, ставки мита; обчислювати суму мита за різними ставками; складати різні види митних декларацій.

Питання до семінарського заняття за темою 6

1. Економічна сутність мита.
2. Функції мита.
3. Поняття митної вартості.
4. Принципи та методи визначення митної вартості.
5. Порядок обчислення суми мита.
6. Порядок декларування митних платежів.

Питання до самостійної роботи за темою 6

1. Митні режими.
2. Проведення експертиз під час здійснення митного контролю.
3. Організація митного пост-аудиту.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійної роботи за темою 6

1. Термін перебування товарів у режимі магазину безмитної торгівлі не має перевищувати:

- а) терміну їхньої придатності до використання;
- б) 1 року;
- в) 3 років.

2. Які товари не може бути поміщено в режим знищення або зруйнування:

- а) лікарські засоби;
- б) якісні дитячі іграшки із сертифікатами якості;
- в) вибухівка?

3. Реекспорт товарів, поміщених у митний режим імпорту, може бути здійснено:

- а) кінцевим бенефіціаром;
- б) експортером;
- в) імпортером цих товарів.

4. Нараховані суми мита відображають у:

- а) декларації із ПДВ;
- б) декларації з податку на прибуток;
- в) митній декларації.

5. Сезонне мито встановлюють на:

- а) 60 календарних днів;
- б) 30 календарних днів;
- в) 20 календарних днів.

6. Загальний строк переробки товарів за межами митної території України не може перевищувати ...:

- а) 180 днів;
- б) 90 днів;
- в) 365 днів.

7. Товари можуть перебувати в митному режимі вільної митної зони на території вільної митної зони протягом:

- а) місяця;
- б) усього часу функціонування відповідної вільної митної зони;
- в) кварталу.

8. На який з товарів встановлено вивізне мито?

- а) картопля;
- б) велика рогата худоба;
- в) автомобілі.

9. Загальний строк зберігання товарів у митному режимі митного складу не може перевищувати ...:

- а) 180 днів;
- б) 1095 днів;
- в) 365 днів.

10. Який строк встановлено для транзитних перевезень залізничним транспортом:

- а) 20 діб;
- б) 28 діб;
- в) 10 діб?

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять за темою 6

1. Товари було ввезено на митну територію України в митному режимі тимчасового ввезення 1 березня 2017 року. Ці товари було поміщено в інший митний режим 4 березня 2020 року. Наскільки правомірні дії платника податку? Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Митного кодексу України.

2. Підприємство провело на території вільної митної зони комерційного типу операцію з ремонту товарів. Наскільки правомірними є дії власника товарів. Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Митного кодексу України.

3. Підприємство отримало продукцію із-за кордону (митний режим імпорту) 4 січня 2020 року. Товар було повернуто українським підприємством нерезиденту 8 липня 2020 року. Чи має право українське підприємство помістити повернутий товар у митний режим реекспорту? Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Митного кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 6

Ситуаційне завдання. На митну територію України 1 лютого 2020 р. було ввезено мотоцикли та поміщено в митний режим митного складу. Ці мотоцикли було поміщено в інший митний режим 4 грудня 2020 року. Наскільки правомірними є дії платника податку? Відповідь обґрунтуйте посиланням на статтю Митного кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно статті 121 Митного кодексу України митний склад – це митний режим, відповідно до якого іноземні або українські товари зберігаються під митним контролем із умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Згідно з п. 2 статті 125 Митного кодексу України строк зберігання в митному режимі митного складу підакцизних товарів, які були попередньо поміщені у митні режими транзиту, тимчасового ввезення або переробки на митній території України, а також продуктів переробки не може перевищувати 365 днів від дня поміщення їх у митний режим митного складу.

Таким чином, дії платника податків правомірні, оскільки мотоцикли було поміщено в режим митного складу на строк, що не перевищує 365 днів.

Перелік розрахункових завдань для практичних занять та самостійного вирішення за темою 6

Завдання 1. Підприємство ввозить на митну територію України: верстати для обробки металів митною вартістю 400 000 євро; огірки митною вартістю 150 000 євро.

Визначте суму мита, якщо курс євро на дату складання митної декларації становив 29,5 грн.

Завдання 2. Підприємство ввозить на митну територію України: охолоджувачі повітря митною вартістю 25 000 євро; дріжджі пекарські митною вартістю 12 000 євро.

Визначте суму мита, якщо курс євро на дату складання митної декларації становив 29,72 грн.

Завдання 3. Підприємство ввозить на митну територію України: грилі митною вартістю 68 000 євро; лінолеум митною вартістю 24 000 євро.

Визначте суму мита, якщо курс євро на дату складання митної декларації становив 30,04 грн.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 6

Завдання. Підприємство ввозить на митну територію України: тостери митною вартістю 49 000 євро; яблука митною вартістю 11 000 євро.

Визначте суму мита, якщо курс євро на дату складання митної декларації становив 30,22 грн.

Приклад вирішення. Згідно зі ст. 280 Митного кодексу України, застосовують такі види ставок мита:

- 1) адвалорна – у відсотках до митної вартості;
- 2) специфічна – у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;
- 3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

Суму мита за адвалорною ставкою ($M_{адв.}$) обчислюють за такою формулою:

$$M_{адв.} = C \times MB \times \text{€}, \quad (6.1)$$

де C – ставка ввізного (вивізного) мита, встановлена у відсотках до митної вартості товару.

MB – митна вартість товару;

€ – курс євро на день складання митної декларації.

Мито за специфічною ставкою (M_c) розраховують за такою формулою:

$$M_c = C \times K \times \text{€}, \quad (6.2)$$

де C – ставка мита;

K – кількість товару в натуральному обчисленні;

€ – курс євро на день складання митної декларації.

Для визначення суми мита за комбінованою ставкою спочатку обчислюють суму мита за адвалорною ставкою у відсотках до митної вартості; потім – суму мита за специфічною ставкою. Сплаті підлягає сума мита, що є найбільшою із двох наведених.

Згідно із Законом України "Про Митний тариф України", встановлено такі ставки мита:

тостери – 10 % від митної вартості;

яблука – 20 % від митної вартості.

Сума мита буде становити:

тостери – $((49\,000 \times 30,22) \times 10\%) / 100\% = 148\,078$ (грн);

яблука – $((11\,000 \times 30,22) \times 20\%) / 100\% = 66\,484$ (грн).

Загальна сума мита до сплати становить 214 562 грн.

Література для самостійної роботи за темою 6

Основна: [2, с. 11–480]. Додаткова: [11, с. 11–63; 16, с. 506–511].

Змістовий модуль 2

Пряме оподаткування суб'єктів підприємництва

Тема 7. Податок на прибуток підприємств

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності з податку на прибуток підприємств.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: формулювати порядок визначення фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування; характеризувати структуру податкових різниць; наводити методи трансфертного ціноутворення; знати

класифікацію основних засобів; розраховувати суму амортизації; знати податкові (звітні) періоди з податку на прибуток підприємств; уміти скласти декларацію з податку на прибуток підприємств.

Питання до семінарських занять за темою 7

1. Формування фінансового результату в бухгалтерському обліку.
2. Склад податкових різниць.
3. Амортизація основних засобів.
4. Порядок трансфертного ціноутворення.
5. Порядок заповнення декларації з податку на прибуток підприємств.

Питання до самостійної роботи за темою 7

1. Особливості звільнення від оподаткування податком на прибуток.
2. Оподаткування зовнішньоекономічних операцій.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного вирішення за темою 7

1. До основних засобів належать необоротні активи вартістю понад:
 - а) 1 000 грн;
 - б) 6 000 грн без ПДВ;
 - в) 6 000 грн із ПДВ.
2. За скількома групами основних засобів не встановлено мінімально допустимі строки корисного використання:
 - а) двома групами;
 - б) чотирма групами;
 - в) шістьма групами?
3. Платники податку мають право використовувати річний звітний період у разі, якщо річний дохід минулого року не перевищив:
 - а) 5 000 000 грн;
 - б) 20 000 000 грн;
 - в) 10 000 000 грн.

4. Який метод амортизації не можна використовувати в податковому обліку:

- а) кумулятивний;
- б) виробничий;
- в) прямолінійний?

5. Фінансовий результат до оподаткування ... на суму амортизації, розрахованої за правилами бухгалтерського обліку:

- а) збільшується;
- б) зменшується;
- в) залишається незмінним.

6. Фінансовий результат до оподаткування ... на суму амортизації, розрахованої за правилами Податкового кодексу України:

- а) збільшується;
- б) зменшується;
- в) залишається незмінним.

7. Платники податку, які застосовують квартальний звітний (податковий) період, мають подавати декларацію з податку на прибуток протягом:

- а) 40 календарних днів, наступних за звітним кварталом;
- б) 60 календарних днів, наступних за звітним кварталом;
- в) 20 календарних днів, наступних за звітним кварталом.

8. У бухгалтерському обліку строк амортизації комп'ютера становить 5 років. У податковому обліку – 4 роки. Який строк амортизації має застосовуватися в податковому обліку:

- а) 4 роки;
- б) 5 років;
- в) 9 років?

9. Операцію визнають контрольованою, якщо одночасно дотримано таких умов: загальний дохід платника за рік понад ... грн, а сума операцій за рік із контрагентом перевищила 10 000 000 грн:

- а) 5 000 000 грн;
- б) 20 000 000 грн;
- в) 150 000 000 грн.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 7

1. Юридична особа отримала дохід за рік у розмірі 30 000 000 грн. (з урахуванням ПДВ) та вирішила застосовувати річний звітний період із податку на прибуток підприємств. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

2. На балансі підприємства обліковують меблі. У бухгалтерському обліку строк експлуатації сім років, у податковому обліку – вісім років. Який строк амортизації мають застосовувати в податковому обліку? Дайте відповідь із посиланням на Податковий кодекс України.

3. На балансі підприємства обліковують тварини. У бухгалтерському обліку строк експлуатації сім років, у податковому обліку – п'ять років. Який строк амортизації мають застосовувати в податковому обліку? Дайте відповідь із посиланням на Податковий кодекс України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 7

Ситуаційне завдання. На балансі підприємства обліковують передавальні пристрої. Згідно з наказом про облікову політику в податковому обліку, було встановлено строк амортизації, який дорівнює 8 років. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу.

Приклад відповіді. Згідно з пп. 14.1.3 Податкового кодексу України амортизація – це систематичний розподіл вартості основних засобів, інших необоротних та нематеріальних активів, що амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Нормами пп. 138.3.3 Податкового кодексу України встановлено, що мінімально допустимий строк амортизації передавальних пристроїв (група 3 основних засобів) становить 10 років.

Таким чином, дії платника податку на прибуток є неправомірними, оскільки він мав амортизувати передавальні пристрої мінімум 10 років.

Перелік розрахункових завдань до практичних занять за темою 7

Завдання 1. За допомогою методу ціни перепродажу встановіть відповідність ціни операції принципу "витягнутої руки":

У контрольованій операції покупець придбав товар у кількості 5 000 од. за ціною 100 грн за одиницю, а продав товар за ціною 110 грн за одиницю.

У зіставних неконтрольованих операціях була така пропорція від купівлі/продажу 5 000 од. товару:

95 грн – 103 грн;

101 грн – 109 грн;

99 грн – 107 грн.

Завдання 2. За допомогою методу порівняння неконтрольованої ціни встановіть відповідність ціни операції принципу "витягнутої руки":

У контрольованій операції товари продавали за ціною 57 грн.

У зіставних неконтрольованих операціях аналогічні товари продавали за такими цінами: 48, 52, 56, 58, 60 та 62 грн.

Завдання 3. Підприємство сплачує податки, відповідно до Податкового кодексу України. Річний дохід 60 млн грн із ПДВ. Розрахуйте суму податку на прибуток та складіть податкову декларацію з податку на прибуток підприємств за такими даними:

На 01.01.2020 р. підприємство має такі основні засоби з балансовою вартістю (застосовано прямолінійний метод нарахування амортизації):

будівля заводууправління – первісна вартість 1 300 000 грн, ліквідаційна вартість – 6 000 грн. Строк експлуатації 25 років;

вантажний автомобіль (для перевезення продукції) – первісна вартість 230 000 грн, ліквідаційна вартість – 2 000 грн. Строк використання – 9 років.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 7

Завдання. Підприємство сплачує податки, відповідно до Податкового кодексу України. Складіть податкову декларацію з податку на прибуток підприємств за такими даними:

1. Дохід від діяльності становив 54 000 000 грн із ПДВ.

2. Фінансовий результат до оподаткування – прибуток 4 000 000 грн.

3. Податкові різниці.

3.1. Амортизація.

На 01.01.2020 р. підприємство має такі основні засоби з балансовою вартістю (використано прямолінійний метод нарахування амортизації):

будівля – первісна вартість 1 500 000 грн, ліквідаційна вартість – 6 000 грн. У бухгалтерському обліку строк експлуатації 30 років, у податковому обліку строк експлуатації 31 рік;

комп'ютери – первісна вартість 80 000 грн, ліквідаційна вартість – 6 000 грн. У бухгалтерському обліку строк експлуатації два роки, у податковому обліку – три роки;

меблі – первісна вартість 79 000 грн, ліквідаційна вартість – 6 000 грн. Строк використання сім років. У бухгалтерському обліку строк експлуатації сім років, у податковому обліку – сім років;

3.2. Фінансові операції.

Сплачено суму роялті нерезиденту щодо об'єктів, права інтелектуальної власності – 70 000 грн.

Сплачено суму коштів неприбутковій організації – 90 000 грн (оподатковуваний прибуток за 2019 рік становив 800 000 грн).

Виплачено дивіденди – 2 600 000 грн.

Приклад вирішення.

Згідно з пп. 134.1.1 об'єктом оподаткування є прибуток, який будуть визначати шляхом коригування суми фінансового результату від звичайної діяльності до оподаткування на суму податкових різниць.

У цьому випадку дохід платника податку без урахування непрямих податків становить 45 000 000 грн, тому ним в обов'язковому порядку має бути зроблено коригування фінансового результату до оподаткування.

Розрахуйте податкові різниці.

1. Суму амортизації за прямолінійним методом розраховують за такими формулами:

$$A = \frac{AB}{C}, \quad (7.1)$$

де А – річна сума амортизаційних відрахувань;

АВ – амортизована вартість об'єкта основних засобів;
 С – строк корисного використання об'єкта основних засобів.

$$AB = PB - LB, \quad (7.2)$$

де PB – первісна вартість основних засобів;

LB – ліквідаційна вартість основних засобів.

Згідно з пп. 138.3.3 Податкового кодексу України, мінімально допустимі строки амортизації основних засобів використовують з урахуванням таких умов:

коли строки корисного використання об'єкта основних засобів у бухгалтерському обліку менше ніж мінімально допустимі строки амортизації основних засобів, то для розрахунку амортизації використовують строки, установлені Податковим кодексом України;

коли строки корисного використання об'єкта основних засобів у бухгалтерському обліку дорівнюють або є більшими, ніж ті, що встановлені Податковим кодексом України, то для розрахунку амортизації використовують строки корисного використання об'єкта основних засобів, установлені в бухгалтерському обліку.

Тому розрахуйте амортизацію (табл. 7.1).

Таблиця 7.1

Сума амортизаційних відрахувань

Об'єкти основних засобів	Бухгалтерська амортизація, грн	Податкова амортизація, грн
Будівля	$1\,500\,000 - 6\,000 / 30 = 49\,800$	$1\,500\,000 - 6\,000 / 31 = 48\,194$
Комп'ютери	$80\,000 - 6\,000 / 2 = 37\,000$	$80\,000 - 6\,000 / 3 = 24\,667$
Меблі	$79\,000 - 6\,000 / 7 = 10\,429$	$79\,000 - 6\,000 / 7 = 10\,429$
Усього	97 229	83 290 грн

Згідно з пп. 140.5.7 Податкового кодексу України, податкові різниці має бути збільшено на суму роялті нерезиденту щодо об'єктів, права інтелектуальної власності щодо яких вперше виникли в резидента України (за даними завдання – 70 000 грн).

Згідно з пп. 140.5.9 Податкового кодексу України, податкові різниці має бути збільшено на суму коштів або вартості товарів, виконаних робіт, наданих послуг, безоплатно перерахованих (переданих) протягом звітного (податкового) року неприбутковим організаціям, унесеним до Реєстру неприбуткових установ та організацій, у розмірі, що перевищує 4 відсотки оподатковуваного прибутку попереднього звітного року.

За даними завдання встановлена межа дорівнює:

$$800\,000 \times 4\% / 100\% = 32\,000 \text{ грн.}$$

$$\text{Податкова різниця} - 90\,000 - 32\,000 = 58\,000 \text{ грн.}$$

Отже, податкові різниці має бути збільшено на 58 000 грн.

Згідно з пп. 140.4.1 Податкового кодексу України, податкові різниці має бути зменшено на суму виплачених дивідендів (тобто на 2 600 000 грн).

Загальна сума податкових різниць = $97\,229 + 70\,000 + 58\,000 - 83\,290 - 2\,600\,000 = -2\,458\,061$ грн (зменшуємо фінансовий результат до оподаткування).

$$\text{Сума податкових зобов'язань} = ((4\,000\,000 - 2\,458\,061) \times 18\%) / 100\% = 277\,549 \text{ грн.}$$

Приклад складання декларації з податку на прибуток підприємств наведено в табл. 7.2.

Таблиця 7.2

Фрагмент декларації з податку на прибуток підприємств

Показники	Коди рядків	Сума
Дохід від будь-якої діяльності, визначений за правилами бухгалтерського обліку	01	54 000 000
Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування	02	4 000 000
Різниці, які виникають, відповідно до Податкового кодексу України (+, -)	03 P1	- 2 458 061
Об'єкт оподаткування (рядок 02 + рядок 03 P1) (+, -)	04	1 541 939
Податок на прибуток (рядок 04 × 18 / 100)	06	277 549

Література для самостійної роботи за темою 7

Основна: [3, с. 96–107]. Додаткова: [18, с. 1–56; 23, с. 75; 24, с. 44; 43, с. 179; 47, с. 369].

Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності з податку на доходи фізичних осіб податковими агентами та фізичними особами-громадянами.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: знати поняття "податкова знижка"; знати перелік витрат, що входять до складу податкової знижки та документи, якими підтверджено право на неї; знати порядок застосування податкової соціальної пільги (ПСП); формулювати категорії осіб, які мають право на ПСП та документи, якими підтверджено право на неї; скласти декларацію про майновий стан і доходи; скласти податковий розрахунок за формою № 1 ДФ.

Питання до семінарських занять за темою 8

1. Склад доходів платника податку.
2. Документальне підтвердження права на податкову соціальну пільгу.
3. Документальне підтвердження права на податкову знижку.
4. Порядок складання декларації про майновий стан та доходи.
5. Порядок складання податкового розрахунку за формою № 1 ДФ.

Питання для самостійного опрацювання за темою 8

1. Особи, відповідальні за нарахування податку за окремими видами доходів.
2. Обов'язки платників податку щодо ведення обліку.
3. Особи, які не подають декларацію про майновий стан та доходи.
4. Перелік ознак доходів і ПСП.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійної роботи за темою 8

1. Для обчислення межі застосування ПСП використовують:
 - а) мінімальну заробітну плату;
 - б) прожитковий мінімум для працездатної особи;
 - в) прожитковий мінімум для непрацездатної особи.

2. Вдівцю, який не має дітей віком до 18 років, нараховано заробітну плату за січень 2020 року в розмірі 3 000 грн. На яку категорію ПСП вдівець може претендувати:

- а) 50 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- б) 75 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- в) не має права?

3. Чорнобилець II категорії (заробітна плата за місяць – 5 900 грн), у якого троє дітей віком до 18 років, буде мати право на ПСП у розмірі:

- а) 50 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- б) 75 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- в) 100 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи.

4. Якщо сума заробітної плати робітника становить 3 920 грн, то на яку суму будуть нараховувати єдиний соціальний внесок 2020 року:

- а) 3 000 грн;
- б) 5 000 грн;
- в) 4 723 грн?

5. Якщо заробітна плата робітника становить 155 000 грн, то на яку суму будуть нараховувати єдиний соціальний внесок 2020 року:

- а) 155 000 грн;
- б) 70 845 грн;
- в) 62 595 грн?

6. Інвалід III групи має право на ПСП у розмірі:

- а) 50 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- б) 75 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- в) 100 % від прожиткового мінімуму для працездатної особи.

7. Податкову декларацію з податку на доходи фізичних осіб, які виїжджають за кордон на постійне місце проживання, має бути подано:

- а) не пізніше за 60 календарних днів, що передують виїзду;
- б) не пізніше за 30 календарних днів, що передують виїзду;
- в) не пізніше за 10 календарних днів, що передують виїзду.

8. Коефіцієнт для визначення частини суми процентів за іпотечними кредитами, розраховують діленням:

- а) фактичної площі житла на мінімальну площу житла;
- б) мінімальної площі житла на фактичну площу житла;
- в) мінімальної загальної площі житла на 1.

9. Якщо у платника податку четверо дітей до 18 років, то межа застосування ПСП у 2020 році буде становити:

- а) 11 760 грн;
- б) 9 880 грн;
- в) 9 000 грн.

10. Фізична особа-громадянин має право подавати декларацію про майновий стан та доходи до:

- а) 1 травня;
- б) 1 квітня;
- в) 31 грудня.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 8

1. Витрати на навчання платника податку 2019 року становили 26 000 грн, а 2018 року – 21 000 грн. За підсумками 2018 року декларацію не подавали, а за підсумками 2019 року платник податків включив до складу витрат на навчання 47 000 грн. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на статті Податкового кодексу України.

2. Фізична особа протягом 2019 року продала два легкові автомобілі вартістю 800 000 та 920 000 грн. Водночас фізична особа сплатила податок на доходи фізичних осіб у розмірі 32 500 грн. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

3. Фізична особа-резидент отримала спадок від бабусі в сумі 500 000 грн. Чи буде виникати в цьому разі обов'язок щодо сплати податку на доходи фізичних осіб? Відповідь підтвердить посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 8

Ситуаційне завдання. Фізична особа протягом 2019 року продала дві квартири вартістю 3 500 000 грн та 4 620 000 грн. Водночас нею було сплачено податок на доходи фізичних осіб у розмірі 150 000 грн. Оцініть правомірність дій платника податку з посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно з п. 172.1 Податкового кодексу України, дохід отриманий платником податку від продажу (обміну) не частіше одного разу протягом звітного податкового року житлового будинку, квартири або їх частини, кімнати, садового (дачного) будинку, та за умови перебування такого майна у власності платника податку понад три роки, не оподатковується.

Згідно з п. 172.2 Податкового кодексу України дохід, отриманий платником податку від продажу протягом звітного року більш як одного з об'єктів нерухомості, підлягає оподаткуванню за ставкою 5 % від суми доходу.

Отже, продаж квартири за 3 500 000 грн не оподатковують, а в разі продажу квартири за 4 620 000 грн фізична особа має сплатити податок на доходи фізичних осіб у розмірі 231 000 грн.

Перелік розрахункових завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 8

Завдання 1. Протягом місяця було нараховано заробітну плату: робітникові 1 – з/п 4 250 грн, учню коледжу за бюджетні кошти (без отримання стипендії);

робітникові 2 – з/п 7 000 грн, який має двох дітей до 18 років;

робітникові 3 – з/п 10 000 грн, що є Героєм України.

Визначте суму податкової соціальної пільги (за наявності) та суму податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 2. Протягом місяця було нараховано заробітну плату: робітникові 1 – з/п 4 000 грн, студенту бюджетної форми навчання з отриманням стипендії;

робітникові 2 – з/п 6 300 грн, який має двох дітей до 18 років;

робітникові 3 – з/п 15 000 грн, що є Героєм СРСР.

Визначте суму податкової соціальної пільги (за наявності) та суму податку на доходи фізичних осіб.

Завдання 3. Протягом місяця було нараховано заробітну плату:

робітникові 1 – з/п 2 910 грн;

робітникові 2 – з/п 5 800 грн, який утримує дитину з інвалідністю;

робітникові 3 – з/п 3 600 грн, який є Героєм соціалістичної праці.

Визначте суму податкової соціальної пільги (за наявності) та суму податку на доходи фізичних осіб.

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 8

Завдання. Протягом січня 2020 року на підприємстві нараховували заробітну плату:

робітникові 1 – 16 200 грн, який є багатодітним батьком (четверо дітей віком до 18 років);

робітникові 2 – 2 930 грн, що має інвалідність II групи та є Героєм Соціалістичної праці;

робітникові 3 – 5 600 грн, який має двох дітей віком до 18 років, одна з яких має інвалідність;

робітникові 4 – 2 100 грн, що є колишнім в'язнем концентраційних таборів.

Визначте суму податкової соціальної пільги (за наявності) та суму податку на доходи фізичних осіб.

Приклад вирішення. Розрахунок податку виконують за такою формулою:

$$\text{ПДФО} = (\text{БО} - \text{ПСП}) \times \text{Ст},$$

де ПДФО – величина податку з доходів фізичних осіб;

БО – база податку, що дорівнює кількісному значенню загального місячного оподаткованого доходу;

ПСП – податкова соціальна пільга (за наявності);

Ст – ставка податку.

Ставка податку становить 18 % від об'єкта оподаткування (п. 167.1 Податкового кодексу України).

Згідно з п. 169.1 Податкового кодексу України, платник податку має право на зменшення суми місячного доходу, отримуваного у вигляді заробітної плати, у сумі ПСП.

ПСП застосовують до доходу, нарахованого на користь платника податку протягом звітного місяця як заробітну плату, якщо його розмір не перевищує суми, яка дорівнює сумі місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного року, помноженої на 1,4 та округленої до найближчих 10 гривень (пп. 169.4.1 Податкового кодексу України). 2020 року ця сума становить $2\ 102 \times 1,4 = 2\ 940$ грн.

Податкову соціальну пільгу застосовують у розмірі (стаття 169 Податкового кодексу України):

I категорія: у розмірі, що дорівнює 50 % розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи, встановленому на 1 січня звітного року, – для будь-якого платника податку (2020 року сума дорівнює $2\ 102 \times 0,5 = 1\ 051,00$ грн);

II категорія: у розмірі, що дорівнює 100 % суми пільги, визначеної у першому пункті, – для платника податку, який утримує двох чи більше дітей віком до 18 років, – у розрахунку на кожну таку дитину (2020 року сума дорівнює $2\ 102 \times 0,5 = 1\ 051,00$ грн);

III категорія: у розмірі, що дорівнює 150 % суми пільги, визначеної у першому пункті (2020 року сума дорівнює $2\ 102 \times 0,75 = 1\ 576,50$ грн);

IV категорія: у розмірі, що дорівнює 200 % суми пільги, визначеної у першому пункті (2020 року сума дорівнює $2\ 102 \times 1 = 2\ 102$ грн).

Згідно з нормами пп. 169.3.1 Податкового кодексу України, ПСП застосовують за однією більшою з обставин (окрім випадку, коли особа, яка претендує на пільгу, має двох чи більше дітей, одна з яких має інвалідність – у цьому разі платник податку має право на ПСП за двома обставинами).

Результати розрахунку податку наведено в табл. 8.1.

Таблиця 8.1

Розрахунок податку на доходи фізичних осіб

Робітники	Сума податку на доходи фізичних осіб, грн
1	2
1	ПСП не застосовують, оскільки сума заробітної плати перевищує межу застосування ПСП ($2\ 102 \times 1,4 \times 4$ дітей = 11 760). Податок – $16\ 200 \times 18\ \% / 100\ \% = 2\ 916$

1	2
2	Згідно зі статтею 169 Податкового кодексу України, платник податку має право на дві категорії ПСП, але застосовують одну – більшу за розміром. Податок $((2\,930 - 2\,102) \times 18\% / 100\%) = 149,04$
3	Згідно з пп. 169.3.1 Податкового кодексу України, платник податку має право на дві категорії пільги. Податок $((5\,600 - 1\,051,00 - 1\,576,50) \times 18\% / 100\%) = 535,05$
4	Платник податку претендує на податкову соціальну пільгу IV категорії. Податок $((2\,100 - 2\,102) \times 18\% / 100\%) = 0$

Отже, сума податку на доходи фізичних осіб становить: робітнику 1 – 2 916 грн; робітнику 2 – 149,04 грн; робітнику 3 – 535,02 грн; робітнику 4 – 0 грн.

Література для самостійної роботи за темою 8

Основна: [3, с. 112–123, 149–220]. Додаткова: [12, с. 101–110; 13, с. 136–143; 14, с. 121–125; 18, с. 1–56; 30, с. 45; 39, с. 166; 45, с. 102; 49, с. 86–96].

Тема 9. Інші прями податки та збори в податковій системі України

Мета проведення семінарського і практичного занять – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності з інших податків і зборів.

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: описувати структуру податкового обліку з екологічного податку, рентної плати та місцевих податків, зборів; скласти податкову декларацію з екологічного податку, рентної плати та місцевих податків і зборів; характеризувати порядок установлення лімітів на скиди та розміщення відходів; описувати порядок видачі державними органами дозволів на спеціальне водокористування; характеризувати порядок установлення лімітів на споживання водних ресурсів; знати особливості зменшення бази оподаткування з податку на майно.

Питання до семінарських занять за темою 9

1. Порядок обліку екологічного податку.
2. Порядок обліку рентної плати.
3. Облік місцевих податків.

Питання до самостійної роботи за темою 9

1. Облік місцевих зборів.
2. Порядок отримання дозволу на спеціальне використання води.
3. Отримання ліцензії на користування радіочастотним ресурсом.

Перелік тестових завдань для семінарських занять та самостійного опрацювання за темою 9

1. Ставки екологічного податку за викиди в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення забруднюючих речовин, для II класу небезпечності становлять:

- а) 4 016,11 грн;
- б) 598,40 грн;
- в) 17 536,42 грн.

2. За розміщення відходів на звалищах, які не забезпечують повного виключення забруднення атмосферного повітря або водних об'єктів, ставки екологічного податку збільшуються у ... рази:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 4.

3. Житлово-комунальні підприємства застосовують до ставок рентної плати за спеціальне використання води коефіцієнт, який дорівнює:

- а) 2;
- б) 3;
- в) 0,3.

4. У разі перевищення водокористувачами річного ліміту використання води рентну плату за спеціальне використання води сплачують у ... розмірі:

- а) двократному;
- б) трикратному;
- в) п'ятикратному.

5. Базу оподаткування об'єкта житлової нерухомості (квартири) фізичної особи-громадянина, зменшено на:

- а) 50 м²;
- б) 30 м²;
- в) 60 м².

6. Ставки податку для об'єктів житлової нерухомості встановлюють у розмірі, що не перевищує ... відсотка розміру мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня звітного року:

- а) 1,5;
- б) 3;
- в) 0,3.

7. Об'єктом оподаткування транспортним податком є легкові автомобілі, середньоринкова вартість яких становить понад ... розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом на 1 січня звітного року:

- а) 120;
- б) 300;
- в) 375.

8. Декларацію з екологічного податку подають протягом:

- а) 20 календарних днів, після закінчення звітного періоду;
- б) 40 календарних днів, після закінчення звітного періоду;
- в) 60 календарних днів, після закінчення звітного періоду;

9. Податкове зобов'язання з податку на нерухоме майно фізичними особами-громадянами сплачують протягом:

- а) 30 календарних днів після отримання податкового повідомлення;
- б) 90 календарних днів після отримання податкового повідомлення;
- в) 60 календарних днів після отримання податкового повідомлення.

10. Податкове повідомлення-рішення про сплату плати за землю має бути надіслано фізичній особі не пізніше за:

- а) 1 квітня;
- б) 1 травня;
- в) 1 липня.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 9

1. У підприємства відсутній дозвіл на спеціальне використання водних ресурсів. У якому розмірі підприємство має сплачувати рентну плату за використання води? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на статті Податкового кодексу України.

2. Загальна площа жилого дому складає 190 м². Із якої площі має бути сплачено податок на нерухоме майно? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на статті Податкового кодексу України.

3. Особа із другою групою інвалідності має земельну ділянку площею 2,9 га. Якою буде база оподаткування із земельного податку для неї? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 9

Ситуаційне завдання. Фізична особа має житловий будинок площею 360 м². За підсумками 2019 року їй було надіслано податкове повідомлення, у якому було вказано суму податку на нерухоме майно в розмірі 20 500 грн. Наскільки правомірними є дії контролюючих органів. Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Пп. 266.4.1 Податкового кодексу України передбачено, що базу оподаткування податком на нерухоме майно для житлових будинків зменшено на 120 м². Таким чином, базою оподаткування буде площа, яка дорівнює 240 м².

Згідно з пп. 266.5.1 Податкового кодексу України, ставка податку на нерухоме майно становить 1,5 % розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного року, за 1 м² бази оподаткування.

Сума податку дорівнює $240 \times ((4\,723 \times 1,5\%) / 100\%) = 17\,004$ грн.

Отже, сума податку буде становити 17 004 грн, а не 20 500 грн, як було вказано в податковому повідомленні-рішенні від контролюючих органів.

Перелік розрахункових завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 9

Завдання 1. Підприємство розташовано в Закарпатській області та використовує поверхневі водні ресурси річки Тиса. Ліміт водоспоживання на рік становить $22\,000\text{ м}^3$. Фактично підприємство використало $25\,200\text{ м}^3$. Розрахуйте суму рентної плати за спеціальне використання води.

Завдання 2. Промислове підприємство здійснило скиди та розміщення забруднюючих речовин: викиди у водні об'єкти (озеро): фосфати – 15 т; нітрати – 7 т. Визначте суму екологічного податку.

Завдання 3. Розрахуйте суму земельного податку для фізичної особи (I групи інвалідності), якщо він має:

0,25 гектари земельної ділянки під дачним будівництвом (грошова оцінка – 11 000 грн за га);

0,19 гектари земельної ділянки для ведення садівництва (грошова оцінка – 6 200 грн за га).

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 9

Завдання. Промислове підприємство здійснило викиди в повітря забруднюючих речовин: викиди в повітря: озон – 2,5 т; фенол – 0,75 т; ртуть – 3 т. Визначте суму екологічного податку.

Приклад вирішення. Згідно зі статтею 249 Податкового кодексу України, суми екологічного податку, який сплачують за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення ($V_{зр}$), обчислюють за такою формулою:

$$V_{зр} = OB \times C_T,$$

де OB – обсяги викидів забруднювальних речовин в атмосферне повітря;
 C_T – ставка податку за тонну викидів.

Ставки екологічного податку наведено в п. 243.1 та 243.2 Податкового кодексу України.

Розрахунок екологічного податку наведено в табл. 9.1.

Таблиця 9.1

Обчислення суми рентної плати

Забруднювальна речовина	Сума екологічного податку, грн
Озон	$2,5 \times 2\,451,84 = 6\,129,60$
Фенол	$0,75 \times 11\,128,67 = 8\,346,50$
Ртуть	$3 \times 103\,931,28 = 311\,793,84$

Загальна сума екологічного податку буде становити 326 269,94 грн.

Література для самостійної роботи за темою 9

Основна: [1, с. 9–173; 3, с. 126–134]. Додаткова: [17, с. 627–633; 18, с. 1–56; 40, с. 172; 41, с. 58; 42, с. 259; 44, с. 71].

Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні

Мета проведення семінарського, практичного заняття і самостійної роботи – вивчення порядку ведення податкового обліку та складання податкової звітності суб'єктами малого підприємництва на альтернативних системах оподаткування (АСО).

Компетентності, якими мають оволодіти студенти після вивчення теми: характеризувати АСО; описувати порядок переходу на АСО; знати порядок визнання доходів суб'єктів малого підприємництва; формулювати методи податкового обліку доходів і витрат; складати податкову декларацію з єдиного податку, оцінювати доцільність переходу суб'єктів малого підприємництва на АСО.

Питання до семінарських занять за темою 10

1. Порядок переходу на суб'єктів малого підприємництва на АСО.
2. Склад доходів платника єдиного податку.
3. Податки, які не сплачує платник єдиного податку.
4. Облік та складання звітності платниками єдиного податку.

Питання до самостійної роботи за темою 10

1. Застосування реєстраторів розрахункових операцій платниками єдиного податку.
2. Пропорції сплати єдиного податку платниками IV групи.
3. Книга обліку доходів та Книга обліку доходів і витрат.

Перелік тестових завдань до семінарських занять та самостійної роботи за темою 10

1. Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування може бути прийнято:
 - а) не більше за двох разів на рік;
 - б) не більше за трьох разів на рік;
 - в) не більше за один раз на рік.
2. Заяву про перехід на спрощену систему оподаткування подають не пізніше ніж за ... календарних днів до початку календарного кварталу:
 - а) 10;
 - б) 5;
 - в) 15.
3. Доходи платника єдиного податку відображають у момент:
 - а) їхнього отримання;
 - б) відвантаження продукції;
 - в) отримання продукції від продавця.
4. Ставка єдиного податку для платників I групи залежить від:
 - а) мінімальної заробітної плати;

- б) прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- в) прожиткового мінімуму для непрацездатної особи.

5. Ставка єдиного податку для платників II групи залежить від:

- а) мінімальної заробітної плати;
- б) прожиткового мінімуму для працездатної особи;
- в) прожиткового мінімуму для непрацездатної особи.

6. Звітним періодом для платників єдиного податку I, II та IV груп є календарний:

- а) місяць;
- б) квартал;
- в) рік.

7. Платники єдиного податку I та II груп сплачують єдиний податок шляхом авансового внеску не пізніше як ... числа поточного місяця:

- а) 10;
- б) 20;
- в) 15.

8. Платник єдиного податку не сплачує:

- а) плату за землю;
- б) збір на розвиток виноградарства, садівництва та хмелярства;
- в) збір за використання води.

9. Платники єдиного податку III групи подають податкову декларацію з єдиного податку протягом ... днів після закінчення звітного кварталу:

- а) 10;
- б) 20;
- в) 40.

10. Платники єдиного податку IV групи за третій квартал сплачують ... відсотків річної суми податку:

- а) 10;
- б) 50;
- в) 30.

Перелік ситуаційних завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 10

1. Фізична особа-підприємець (річний дохід 5 200 000 грн) вирішила із 2020 року перейти на III групу єдиного податку. Чи є законним такий перехід? Відповідь обґрунтуйте посиланням на статті Податкового кодексу України.

2. Платник єдиного податку I групи сплатив за 2020 рік суму єдиного податку в розмірі 2 500 грн. Наскільки правомірними є дії платника єдиного податку? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

3. Платник єдиного податку IV групи подав декларацію з єдиного податку за 2019 рік 25 лютого того самого року. Наскільки правомірними є дії платника єдиного податку? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

Приклад вирішення ситуаційного завдання за темою 10

Ситуаційне завдання. Платник єдиного податку II групи сплатив суму єдиного податку за січень 2020 року 22 січня того самого року. Наскільки правомірними є дії платника єдиного податку? Дайте обґрунтовану відповідь із посиланням на відповідні статті Податкового кодексу України.

Приклад відповіді. Згідно з п. 295.1 Податкового кодексу України платники єдиного податку I групи сплачують єдиний податок шляхом здійснення авансового внеску не пізніше як 20 числа поточного місяця.

Таким чином, платник податку вчинив неправомірно, оскільки порушив термін сплати авансового внеску.

Перелік розрахункових завдань до практичних занять та самостійної роботи за темою 10

Завдання 1. Підприємство – платник податку на прибуток бажає із 2020 року перейти на сплату єдиного податку. Із цією метою 3 грудня 2019 року ним було подано відповідну заяву до податкової інспекції.

Водночас виручка за 11 місяців 2019 року становить 992 000 грн, зокрема:

394 000 грн – за бартерними операціями;

598 000 грн – за відвантаженими, але не оплаченими товарами.

Яку суму виручки має бути відображено в заяві?

Завдання 2. У березні 2020 року підприємство уклало договір щодо продажу обладнання. Вартість його продажу – 50 000 грн. Обладнання було придбано у квітні 2018 року. Залишкова вартість обладнання становить 28 000 грн. Визначте суму єдиного податку.

Завдання 3. Юридична особа – платник єдиного податку (III група) з 1 липня 2020 року став платником ПДВ і перейшов на ставку єдиного податку 3 %. До вказаної дати підприємство перебувало на ставці 5 %. Визначте суму доходу платника єдиного податку за такими операціями:

реалізовано товар на суму 120 000 грн (із ПДВ);

отримано передоплату за товар в сумі 3 000 грн (із ПДВ).

Приклад вирішення розрахункового завдання за темою 10

Завдання. Сільськогосподарський товаровиробник (платник єдиного податку IV групи), який здійснює діяльність не в гірських зонах і не на поліських територіях, на 1 січня 2020 року має у власності:

360 га пасовищ. Грошова оцінка – 15 000 грн;

45 га земель водного фонду. Грошова оцінка – 38 000 грн;

115 га сільськогосподарських угідь, що перебувають в умовах закритого ґрунту. Грошова оцінка одного гектара – 62 000 грн.

Розрахуйте суму єдиного податку.

Приклад вирішення. Згідно з пп. 295.9.1 Податкового кодексу України, платники єдиного податку IV групи самостійно обчислюють суму податку щороку станом на 1 січня за ставками, наведеними в п. 293.9 Податкового кодексу України.

Розрахунок єдиного податку (ЄП) здійснюється за формулою:

$$\text{ЄП} = \text{П}_{\text{зд}} \times \text{ГО} \times \text{С}_{\text{п}} / 100 \%,$$

де $\text{П}_{\text{зд}}$ – площа земельної ділянки, га;

ГО – грошова оцінка відповідної земельної ділянки, грн;

C_n – ставка податку, %.

Розрахунок суми єдиного податку наведено в табл. 10.1.

Таблиця 10.1

Розрахунок суми єдиного податку

Земельні ділянки	Сума єдиного податку, грн
Пасовища	$100 \times 40\,000 \times 0,95 / 100 = 38\,000$
Землі водного фонду	$50 \times 10\,000 \times 0,57 / 100 = 2\,850$
С / г угіддя в умовах закритого ґрунту	$20 \times 120\,000 \times 2,43 / 100 = 58\,320$

Загальна сума єдиного податку становить 99 170 грн.

Література для самостійної роботи за темою 10

Основна: [3, с. 138–146]. Додаткова: [18, с. 1–56; 35, с. 199].

Рекомендована література

Основна

1. Котляров Є. І. Ресурсне та місцеве оподаткування : навч. посіб. для студ. спец-ті 8.03050803 "Оподаткування" / Є. І. Котляров, С. В. Антоненко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 268 с.

2. Митна справа : підручник / А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк [та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ "Екон. думка ТНЕУ", 2014. – 540 с.

3. Найденко О. Є. Організація податкового процесу : навч. посіб. / О. Є. Найденко, К. В. Давискіба. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 268 с.

4. Найденко О. Є. Податковий контроль : навч. посіб. / О. Є. Найденко. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2012. – 224 с.

5. Фінанси : навч. посіб. / І. В. Журавльова, О. В. Гаврильченко, О. Є. Найденко [та ін.] ; за заг. ред. І. В. Журавльової. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 330 с.

Додаткова

6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року № 436-IV // *Голос України*. – 2003. – № 49. – С. 1–71.

7. Деякі питання електронного адміністрування податку на додану вартість : постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 569 // *Офіційний вісник України*. – 2014. – № 87. – С. 235.

8. Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального : постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 року № 113 // *Офіційний вісник України*. – 2016. – № 18. – С. 375.

9. Деякі питання запровадження марок акцизного податку нового зразка для алкогольних напоїв і тютюнових виробів : постанова Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2014 року № 627 // *Офіційний вісник України*. – 2014. – № 95. – С. 11.

10. Деякі питання маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів : постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2013 року № 188 // *Офіційний вісник України*. – 2013. – № 24. – С. 160.

11. Митний кодекс України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // *Голос України*. – 2012. – № 73–74. – С. 1–63.

12. Найденко А. Е. Зарубежная практика налогообложения доходов физических лиц на местном и региональном уровнях / А. Е. Найденко, Гаврик Е. В. // *Налоги и финансовое право*. – 2015. – № 6. – С. 101–110.

13. Найденко А. Е. Теоретическое обоснование дифференциации ставок налога на доходы физических лиц с учетом показателей регионального развития / А. Е. Найденко // *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України (економіка, право)*. – 2013. – № 1. – С. 136–143.

14. Найденко О. Є. Вплив регулятивного потенціалу податку на доходи фізичних осіб на соціальний захист населення / О. Є. Найденко, В. О. Логошенко // *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. – 2016. – Вип. 16(2). – С. 121–125.

15. Найденко О. Є. Обґрунтування цілей податкової політики держави / О. Є. Найденко // *Економіка розвитку*. – 2018. – № 2 (86). – С. 13–23.

16. Найденко О. Є. Основні аспекти становлення та розвитку митної справи України / О. Є. Найденко, А. О. Єніна, О. В. Костяна // Глобальні та національні проблеми економіки – 2018. – №23. – С. 506–511.

17. Найденко О. Є. Проблеми екологічного оподаткування та шляхи їх вирішення / О. Є. Найденко // Економіка та суспільство. – 2017. – Вип. № 8. – С. 627–633.

18. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI // Голос України. – 2010. – № 229–230. – С. 1–56.

19. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 року // Офіційний вісник України. – 1999. – № 33. – С. 17–37.

20. Про державне регулювання виробництва й обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України № 481/95-ВР від 19 грудня 1995 року // Відомості Верховної Ради України – 1995. – № 46. – С. 21–24.

21. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України № 755-IV від 15 травня 2003 року // Офіційний вісник України. – 2003. – № 25. – С. 12.

22. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України № 265/95-ВР від 6 липня 1995 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 28. – С. 39.

23. Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 977 : постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1045 // Офіційний вісник України. – 2018. – № 3. – С. 75.

24. Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи : постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 480 // Офіційний вісник України. – 2017. – № 59. – С. 44.

25. Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв

і тютюнових виробів : постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 року № 1251 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – С. 142.

26. Про затвердження Положення про реєстрацію платників податку на додану вартість : наказ Міністерства фінансів України від 14 листопада 2014 року № 1130 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 91. – С. 617.

27. Про затвердження порядків з питань зупинення реєстрації податкової накладної / розрахунку коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних : постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 117 // Офіційний вісник України. – 2018. – № 23. – С. 93.

28. Про затвердження Порядку обліку платників податків і зборів : наказ Міністерства фінансів України від 9 грудня 2011 року № 1588 // Офіційний вісник України. – 2012. – № 1. – С. 870.

29. Про затвердження Порядку оформлення результатів документальних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи, податкового, валютного та іншого законодавства платниками податків – юридичними особами та їх відокремленими підрозділами : Міністерства фінансів України від 20 серпня 2015 року № 727 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 89. – С. 80.

30. Про затвердження Порядку подання документів для застосування податкової соціальної пільги : постанова Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2010 року № 1227 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 1. – С. 45.

31. Про затвердження Порядку формування плану-графіка проведення документальних планових перевірок платників податків : наказ Міністерства фінансів України від 2 червня 2015 року № 524 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 57. – С. 141.

32. Про затвердження Порядку формування Реєстру великих платників податків : наказ Міністерства фінансів України від 21 жовтня 2015 року № 524 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 93. – С. 214.

33. Про затвердження форм заявок-розрахунків на виготовлення та придбання марок акцизного податку, звіту про використання марок акцизного податку та журналів для обліку марок акцизного податку : наказ Міністерства фінансів України від 11 квітня 2016 року № 428 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 39. – С. 49.

35. Про затвердження форм податкових декларацій платника єдиного податку : наказ Міністерства фінансів України від 19 червня 2015 року № 578 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 57. – С. 199.

36. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість : наказ Міністерства фінансів України від 28 січня 2016 року № 21 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 8. – С. 683.

37. Про затвердження форми декларації акцизного податку, Порядку заповнення та подання декларації акцизного податку : наказ Міністерства фінансів України від 23 січня 2015 року № 14 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 6. – С. 160.

38. Про затвердження форми Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію), Порядку складання та подання Декларації про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) : наказ Міністерства фінансів України від 25 березня 2015 року № 359 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 32. – С. 71.

39. Про затвердження форми Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку (форма № 1ДФ) та Порядку заповнення та подання податковими агентами Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку : наказ Міністерства фінансів України від 13 січня 2015 року № 4 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 12. – С. 166.

40. Про затвердження форми Податкової декларації екологічного податку : наказ Міністерства фінансів України від 17 серпня 2015 року № 715 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 74. – С. 172.

41. Про затвердження форми Податкової декларації з плати за землю (земельний податок та/або орендна плата за земельні ділянки державної або комунальної власності) : наказ Міністерства фінансів України від 16 червня 2015 року № 560 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 58. – С. 58.

42. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки : наказ Міністерства фінансів України від 10 квітня 2015 року № 408 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 38. – С. 259.

43. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств : наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 2015 року № 897 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 93. – С. 179.

44. Про затвердження форми Податкової декларації з рентної плати : наказ Міністерства фінансів України від 17 серпня 2015 року № 719 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 75. – С. 71.

45. Про затвердження форми податкової декларації про майновий стан і доходи та Інструкції щодо заповнення податкової декларації про майновий стан і доходи : наказ Міністерства фінансів України від 2 жовтня 2015 року № 859 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 89. – С. 102.

46. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної : наказ Міністерства фінансів України від 31 грудня 2015 року № 1307 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 10. – С. 108.

47. Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції : наказ Міністерства фінансів України від 18 січня 2016 року № 8 // Офіційний вісник України. – 2016. – № 16. – С. 369.

48. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII // Голос України. – 2015. – № 56. – С. 1–16.

49. Сідельникова Л. П. Реалізація принципу соціальної справедливості в оподаткуванні фізичних осіб / Л. П. Сідельникова, О. Є. Найденко // Економіка розвитку. – 2017. – № 2. – С. 86–96.

Методичне забезпечення

50. Оподаткування суб'єктів підприємництва : робоча програма навчальної дисципліни для студентів спеціальності 076 "Підприємництво, торгівля та біржова діяльність" першого (бакалаврського) рівня / уклад. : О. Є. Найденко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 11 с.

Зміст

Вступ.....	3
Методичні рекомендації до практичних завдань та самостійної роботи	7
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти оподаткування суб'єктів підприємництва та непряме оподаткування.....	7
Тема 1. Поняття "підприємництво" та види суб'єктів підприємницької діяльності. Види суб'єктів підприємництва	7
Тема 2. Загальні засади системи оподаткування в Україні	11
Тема 3. Контролюючі органи у сфері оподаткування.....	15
Тема 4. Податок на додану вартість	19
Тема 5. Акцизний податок	26
Тема 6. Мито	34
Змістовий модуль 2. Пряме оподаткування суб'єктів підприємництва	39
Тема 7. Податок на прибуток підприємств	39
Тема 8. Податок на доходи фізичних осіб	47
Тема 9. Інші прямі податки та збори в податковій системі України.....	53
Тема 10. Альтернативні системи оподаткування в Україні.....	58
Рекомендована література.....	63
Основна	63
Додаткова.....	64
Методичне забезпечення	68

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
та самостійної роботи студентів
спеціальності 076 "Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Найденко** Олексій Євгенович
Островський Денис Миколайович

Відповідальний за видання *В. Ф. Тищенко*

Редактор *О. Г. Доценко*

Коректор *Н. В. Грінченко*

План 2020 р. Поз. № 40 ЕВ. Обсяг 70 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*